

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran s dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 6. januarja 1907.

VIII. letnik.

Današnja številka ima 4 strani priloge in obsega torej 12 strani.

V novo leto. . .

Kot tednik se predstavljamo danes svojim čitateljem in kot tednik hočemo par resnih besed izpregovoriti.

Časopisje je postalo danes svetovna moč, brez katere se ne da več izhajati. V vsako gorsko vas, čez morje in hribe in doline roma ta košček popisane papirja in poroča, kaj se godi po širnem svetu, in budi in kliče in svari in podučuje in nasprotuje, — velikanska moč je vtelesjena v tem koščku papirja in sloveštvu se klanja pred njim. . .

Na prvi pogled so vsi časopisi ednaki: papir, tisk, politika, novice, listek, — vse enako. In vendar: kakor so si na prvi pogled podobni ljudje, po svoji duši, po svojem značaju in srcu pa so različni, — tako je tudi s časopisi. . . Vlada ima svoje časnike, da potolaži nemirne davkoplačevalce, kadar pričnejo gadnjati in se zoperstavljajo. Vsaka politična stranka ima svoje časopise, ki pridigujejo in pridignejo, da je le to sveto, kar zahteva ta stranka. . .

In ravno pri nas na Slovenskem je vse polno listov; ali izberi zrne iz otrobov in začudil se bodeš. To so listi, ki nimajo zveze z ljudsko dušo, ki so pisani nerazumljivo in ki zastopajo vse druge kakor ljudske interese. Namen jim je: obdržati ljudstvo v temi in ga izročiti dan za dnevom izkoriščanju in zatiranju.

Ljudski list potrebujemo! Ali ljudski list v pravem pomenu besede! Kmet pada v vedno večje dolgove, plačuje vedno višje davke, izhaja vedno bolj težko. Zadnjo kravo mu odpeljejo iz hleva in stisnejo mu potovalno palico v roke: hajd tja čez veliko lužo v novo domovino. . . In delavcu in obrtniku? Ali se jima bolje godi? Ali ju čaka boljša usoda? In če iz teh vzrokov potrebujemo ljudskega lista, naprednega, neodvisnega, svobodomiselnega lista!

„Stajerc“ je bil, je in bode tak list! Brez ozira na levo in desno, brez ozira na nasprotne psovke, brez ozira na nepotrebno politiko, ki jo peljejo prvaški mogotci na troške ljudstva, brez ozira na stan ali obleko ljudskih nasprotnikov — peljali bomo tudi zaneprej odločen boj za ljudske pravice.

Naš program je, kakoršen je bil doslej. Nismo vezani na nobeno stranko, nismo odvisni od nikogar. Ali proti tisti nesrečni politiki, ki hoče odtujiti slovenskega kmeta od nemškega soseda, ki hoče, da bi odločevale tudi v gospodarstvu politične fraze, ki dviga posamezne koristolovce visoko navzgor v deveta nebesa, to pa na ramenah ljudstva, ki ne pripušča ljudstvo do lastne odločitve, — proti tej usodni politiki rabili bomo tudi v novem letu vsa sredstva.

V drugem oziru pa bomo nadaljevali svoje podučljivo delovanje. Razpravljali bomo o vsem, kar mora človek vedeti, zlasti pa z veliko pozornostjo o gospodarstvu.

Mi ne obljubujemo kakor drugi listi. Mi

se ne spreminjamo kakor drugi listi. Mi ostanemo kar smo bili. Uspehi, ki smo jih dosedaj dosegli, nam dajejo novega poguma za nove boje. Pozdravljeni, prijatelji, v novem letu! Ali se bojite nasprotnika? Ali se strašite bojev? Mi se jih ne! „Stajerc“ je tednik in kar je preje vsake 14 dni poročal, pobijal, podučeval, ožigosal, to bode zdaj vsak teden storil. Živela napredna misel!

Ob novem letu smo dobili toliko prijaznih voščil, da nam ni mogoče, vsakemu posebno odgovarjati. Iz cele države, iz Amerike, Nemčije, Ogrske, povsod so prihajale čestitke. Zahvalujemo se na tem mestu vsem prijateljem! Bodite prepričani, da ostanemo tudi v novem letu, kar smo bili doslej: protiklerikalni, proti prvaški in obenem vneti za delavni rod! Živeli naprednjaki!

Politični pregled.

Državni zbor stopi dne 9. t. m. h kratkemu zasedanju. Po odstranitvi raznih nujnih predlogov prične razprava čez t. zv. „numerus clausus“, za gospodsko zbornico. Kakor znano, so častivredni člani gospodske zbornice rešitev tega „numerus clausus“ zahtevali.

Državnozbornske volitve. Minister Prade je izjavil, da se bodo vršile prihodnje volitve v državni zbor najkasneje v drugi polovici meseca maja. To je že potrebno, da se reši pravočasno državni proračun.

Stajerski deželni zbor je bil odprt 27. p. Prvaški poslanci Robič, Ploj in Jurtela so vložili predlog za uvedbo splošne in ednake volilne pravice za deželni zbor. Baron Reki-tausky je predlagal upeljavo volilne dolžnosti za Stajersko. Potem se je predložil dežel. proračun za 1907, iz katerega naj sledeče omenimo: Skupne potrebe znašajo 27 milijonov, 528.586 K; pokritih je čez 15.360.000 K. Potrebe se narasle za čez 1 milijon kron. Potem so se vršile volitve v odseke. — 28. dec. je povedal grof Attems, da se bo le nakupilo posestvo, ki je potrebno za slov. poljedelsko šolo v sv. Jurju na juž. žel. Finančni odsek je predlagal potem proračunski provizorij, ki se je za 6 mesecev sprejel. Za dež. odbornika je bil izvoljen prof. Hofmann pl. Wellenhof. Socialisti so se potem pritožili zaradi občinskih volitev v Mariboru. Posl. Stiger, Lenko i. dr. pa so interpelirali zaradi sleparij pravkov pri občinskih volitvah v celjski okolici. Potem je deželni namestnik zasedanje zbora zaključil.

Koroški dež. zbor je pričel svoje zasedanje 27. dec. Po pozdravu in otvoritvi je predlagal posl. dr. Pupovec, naj se ne pripusti uporabi vodnih sil, predno pride dežela z lastnimi predlogi. Tudi je predlagal volilno dolžnost; oba predloga sta se oddala odseku. Finančnemu odseku se je oddalo poročila dež. odbora o raznih zadevah. Kadar se bode o teh poročilih razpravljalo, poročamo obširneje. Vršile so se volitve v razne odseke. — 28. dec. Mestu Baljaku (Villach) se je dovolilo za 1907 naklado na žgane pijače i. s. od K 1-20 do K 9 — v zaznih davčnih občinah; ravno tako se je dalo dovoljenje občini

Zg. Borovlje. Potem se je razvila debata o učiteljskih plačah. Prvaški posl. Grafenauer se je izjavil proti hitri obravnavi te zadeve. Povedal je tudi, da je meščanska šola v Velikoven nepotrebna (!). Tudi je zahteval znižanje šolskega časa (!) itd. Posl. dr. Steinwender je stopil temu nadutemu prvašku odločno na prsta. Rekel je, kar odgovarja istini: Prvaški so le zato proti ureditvi učiteljskih plač, da se pridobe simpatije pri nezavedni masi. Vkljub prvaškemu naporu se je sprejel zakonski načrt o ureditvi učiteljskih plač. — Potem so se sprejeli predlogi glede deželnih naklad. Razpravljalo se je tudi o uporabi vodnih sil in po rešitvi raznih drugih stvari se je dež. zbor zaključil.

Vojaški novinci. Deželnoobrambeni minister pl. Latscher je predložil zbornico nespremenjen izkontingent za rekrute pro 1907. Število v in ških novincev se torej letos ne zviša.

Zvišanje poštne. Vlada hoče urediti zopet zvišanje poštne. Današnji listi poročajo, da bode odpadla v prvi vrsti lokalna pošta, za pisma v enem in istem kraju se ne bode plačalo več 6, temveč tudi 10 h; isto se zgoči z lokalnimi brzojavami. Nadalje se vpelje materialne pristojbine za zalepke (Kartenbriefe) po 1 h in cena poštne nakaznice se zviša od 2 h na 3 h itd. Kakor se vidi, hoče vlada prav globoko v žep „pridnih“ državljanov poseči. Seveda, drobiža potrebuje, za kanone in za — izstradano duhovništvo. Hm, hm. . .

Iz Srbije se poroča vesti, da bode kralju Peterku „po revolverjevi milosti“ kmalu odklenkalo. Baje se pripravljajo dogodki, ki hočejo družino Karageorgjevičev od prestola pregnati. Poskusilo se bode, pripraviti Petra z lepim do tega. Ako ne bi hotel, imajo pa Srbi že še sredstev dosti, kakor so kralju Aleksandru in njegovi Dragi dokazali. . . Po srbskih mestih se že čuje vedno glasnejše klice: Živela republika! To je pomembno!

Srbsko-avstrijska nasprotja. Gospodarski položaj na Srbskem je valed colninske vojne vedno slabši. Cena svinjskega mesa je padla že na 70 centimov. Srbska goveda se ne da prodati, ako ravno je 25.000 komadov govede pripravljenih za eksport. Vkljub temu položaju, ki mora srbsko živinorejo zrušiti, ne odneha srbska vlada. Srbska vlada bi sklenila rada trgovsko pogodbo, po kateri bi Avstrija na Srbsko le toliko eksportirala, kakor Srbija na Avstrijsko. Srbi bi torej od nas le take stvari kupovali, katere nikjer drugje ne dobe.

Na Francoskem je uresničila vlada popolno ločitev cerkve in države. Nekateri klerikalni listi pripovedujejo to, kakor da bi bil to boj za in proti veri. Ali vera nima s tem nič opraviti, Gré se le za posvetne stvari. Francoski duhovni in škofje so pričeli naravnost z uporom proti državi, ali vlada jim je stopila odločno na prsta. Tudi na Italijanskem so se vršile hude demonstracije proti klerikalcem. Ljudstvo odpira ravno povsod oči. . .

Žganje in car! Na Ruskem se nadaljuje krvava igra med carskimi krvniki in ljudskimi ustaši; vsak dan umor, — enkrat pade ruski dostojanstvenik pred ustaškimi krogli, drugič obesijo ustaša na carjevih vislicah. Le eno je,